Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (viies koda)

5. september 2019*

Eelotsusetaotlus – Euroopa Liidu kaubamärk – Määrus (EÜ) nr 207/2009 – Artikli 97 lõige 5 – Kohtualluvus – Kaubamärgist tulenevate õiguste rikkumist käsitlev hagi – Selle liikmesriigi kohtute pädevus, kus „rikkumine on toimunud“ – Veebisaidil ja sotsiaalmeedia platvormidel avaldatud reklaam ja müügipakkumised

Kohtuasjas C-172/18,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Court of Appeali (England & Wales) (Civil Division) (apellatsioonikohus (Inglismaa ja Wales) (tsiviilosakond), Ühendkuningriik) 12. veebruari 2018. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 5. märtsil 2018, menetluses

AMS Neve Ltd,

Barnett Waddingham Trustees,

Mark Crabtree

versus

Heritage Audio SL,

Pedro Rodríguez Arribas,

EUROOPA KOHUS (viies koda),

koosseisus: koja president E. Regan, kohtunikud C. Lycourgos, E. Juhász, M. Ilešič (ettekandja) ja I. Jarukaitis,

kohtujurist: M. Szpunar,

kohtusekretär: ametnik L. Carrasco Marco,

arvestades kirjalikku menetlust ja 17. jaanuari 2019. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– AMS Neve Ltd jt, esindajad: *solicitor* M. McGuirk, *solicitor* E. Cronan ja *barrister* J. Moss,

– Heritage Audio SL ja P. Rodríguez Arribas, esindajad: *solicitor* A. Stone, *solicitor* R. Crozier ja *barrister* J. Reid,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

– Saksamaa valitsus, esindajad: T. Henze, M. Hellmann ja J. Techert, hiljem M. Hellmann ja J. Techert,

– Euroopa Komisjon, esindajad: J. Samnadda, É. Gippini Fournier ja M. Wilderspin,

olles 28. märtsi 2019. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb nõukogu 26. veebruari 2009. aasta määruse (EÜ) nr 207/2009 [Euroopa Liidu] kaubamärgi kohta (ELT 2009, L 78, lk 1) artikli 97 lõike 5 tõlgendamist.

2 Taotlus esitati vaidluses, mille üks pool on AMS Neve Ltd, Barnett Waddingham Trustees (edaspidi „BW Trustees“) ja M. Crabtree ja teine pool Heritage Audio SL ja P. Rodríguez Arribas ning mille ese on hagi, mis on esitatud muu hulgas ELi kaubamärgist tulenevate õiguste väidetava rikkumise peale.

Õiguslik raamistik

3 Määrust (EÜ) nr 207/2009, millega tunnistati kehtetuks ja asendati nõukogu 20. detsembri 1993. aasta määrus (EÜ) nr 40/94 ühenduse kaubamärgi kohta (EÜT 1994, L 11, lk 1; ELT eriväljaanne 17/01, lk 146), muudeti Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2015. aasta määrusega (EL) 2015/2424 (ELT 2015, L 341, lk 21), mis jõustus 23. märtsil 2016. Hiljem tunnistati see määrus kehtetuks ja asendati alates 1. oktoobrist 2017 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta määrusega (EL) 2017/1001 Euroopa Liidu kaubamärgi kohta (ELT 2017, L 154, lk 1). Pidades silmas põhikohtuasjas kõne all olevat kaubamärgist tulenevate õiguste rikkumise hagi esitamise kuupäeva, tuleb kõnealust eelotsusetaotlust hinnates lähtuda määrusest nr 207/2009 selle esialgses redaktsioonis.

4 Määruse nr 207/2009 põhjendus 17 oli sõnastatud järgmiselt:

„Samu toiminguid ja samu isikuid käsitlevates kohtuasjades [ELi] kaubamärgi ja paralleelsete siseriiklike kaubamärkide kohta tuleks vältida vastandlikke otsuseid. […]“.

5 Nimetatud määruse artikli 9 lõigetes 1 ja 2 oli sätestatud:

„1. [ELi] kaubamärk annab omanikule selle kasutamise ainuõiguse. Omanikul on õigus takistada kõiki kolmandaid isikuid kasutamast kaubandustegevuse käigus ilma tema loata:

a) kõiki tähiseid, mis on identsed [ELi] kaubamärgiga, kaupade või teenuste puhul, mis on identsed nendega, mille jaoks on registreeritud [ELi] kaubamärk;

b) kõiki tähiseid, kui identsuse või sarnasuse tõttu [ELi] kaubamärgiga ning identsuse või sarnasuse tõttu [ELi] kaubamärgi ja tähisega kaitstud kaupade või teenustega on tõenäoline, et avalikkus võib need omavahel segi ajada; segiajamise tõenäosus hõlmab ka tõenäosust, et tähist seostatakse kaubamärgiga;

[…]

2. Lõike 1 alusel võib muu hulgas keelata järgmised toimingud:

[…]

b) kõnealuse tähisega kaupade pakkumine, turuleviimine […];

[…]

d) tähise kasutamine […] reklaamis.“

6 Määruse nr 207/2009 artiklis 94 oli sätestatud:

„1. Kui käesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse [ELi] kaubamärkide ja [ELi] kaubamärgi taotluste ning [ELi] kaubamärkide ja siseriiklike kaubamärkide põhjal algatatud samaaegsete ja üksteisele järgnevate kohtuasjade suhtes [nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määrust (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (EÜT 2001, L 12, lk 1; ELT eriväljaanne 19/04, lk 42)].

2. Artiklis 96 osutatud hagide ja nõuete menetlemisel:

a) ei kohaldata määruse (EÜ) nr 44/2001 artikleid 2 ja 4, artikli 5 punkte 1, 3, 4 ja 5 ning artiklit 31;

[…]“.

7 Selle määruse artikli 95 lõikes 1 oli sätestatud:

„Liikmesriigid määravad oma territooriumil võimalikult väikese arvu siseriiklikke esimese ja teise astme kohtuid, edaspidi „[Euroopa Liidu] kaubamärkide kohtud“, kes täidavad neile käesoleva määrusega pandud ülesandeid.“

8 Määruse artiklis 96 oli sätestatud:

„[Euroopa Liidu] kaubamärkide kohtute ainupädevusse kuuluvad:

a) hagid seoses [ELi] kaubamärkide õiguste rikkumisega ja, kui need on siseriiklike õigusaktidega lubatud, hagid seoses õiguste rikkumise ohuga;

[…]“.

9 Määruse artiklis 97 oli sätestatud:

„1. Kui käesoleva määruse sätetest ning artikli 94 kohaselt kohaldatavate määruse (EÜ) nr 44/2001 sätetest ei tulene teisiti, alustatakse artiklis 96 osutatud hagide ja vastuhagide põhjal menetlust selle liikmesriigi kohtutes, kus on kostja alaline asukoht, või kui tema alaline asukoht ei ole liikmesriigis, selle liikmesriigi kohtus, kus on tema ettevõte.

[…]

5. Artiklis 96 nimetatud hagide ja nõuete, välja arvatud [ELi] kaubamärgi õiguste rikkumise tuvastamise hagide põhjal võib menetluse algatada ka selle liikmesriigi kohtutes, kus rikkumine on toimunud või kus on rikkumise oht […].“

10 Määruse nr 207/2009 artiklis 98 oli sätestatud:

„1. Artikli 97 lõigete 1–4 kohaselt pädev [Euroopa Liidu] kaubamärkide kohus on pädev tegema otsuseid:

a) liikmesriigi territooriumil toime pandud rikkumiste või rikkumiste ohu kohta,

[…]

2. Artikli 97 lõike 5 kohaselt pädev [Euroopa Liidu] kaubamärkide kohus on pädev üksnes selle liikmesriigi territooriumil toime pandud toimingute või nende ohu osas, kus nimetatud kohus asub.“

11 Määruse nr 207/2009 artikli 109 lõikes 1 oli sätestatud:

„Kui eri liikmesriikide kohtutele on seoses rikkumisega esitatud samal alusel ja samu pooli hõlmavad hagid, kusjuures ühe hagi aluseks on [ELi] kaubamärk ja teise hagi aluseks siseriiklik kaubamärk:

a) loobuvad kohtud omal algatusel pädevusest selle kohtu kasuks, kellele hagi on esitatud esimesena, kui asjaomased kaubamärgid on identsed ja kehtivad identsete kaupade või teenuste puhul. Kohus, kes peaks pädevusest loobuma, võib menetluse peatada, kui teise kohtu pädevus on vaidlustatud;

b) kohus, kellele ei esitatud hagi esimesena, võib peatada oma menetluse, kui asjaomased kaubamärgid on identsed ja kehtivad sarnaste kaupade või teenuste puhul või kui asjaomased kaubamärgid on sarnased ja kehtivad identsete või sarnaste kaupade või teenuste puhul.“

12 Määruse nr 207/2009 artiklite 9, 94–98 ja 109 sõnastus sisuliselt kordub määruse 2017/1001 artiklites 9, 122–126 ja 136. Määruse 2017/1001 artikli 125 lõige 5 vastab määruse nr 207/2009 artikli 97 lõikele 5 ja määruse nr 40/94 artikli 93 lõikele 5.

13 Määrus nr 44/2001, millele viidatakse määruse nr 207/2009 artiklites 94 ja 97, asendati Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määrusega (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (ELT 2012, L 351, lk 1). Viimati nimetatud määruse artikli 66 lõige 1 sätestab, et „määruse sätteid kohaldatakse üksnes 10. jaanuaril 2015 või pärast seda algatatud kohtumenetluste, ametlikult koostatud või ametlike dokumentidena registreeritud ametlike dokumentide ja kinnitatud või sõlmitud kohtulike kokkulepete suhtes“.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

14 AMS Neve on Ühendkuningriigis asutatud äriühing, mis toodab ja müüb audioseadmeid. Samuti Ühendkuningriigis asutatud äriühing BW Trustees on AMS Neve juhtivtöötajate pensioniskeemi usaldusfond. M. Crabtree on AMS Neve juhataja.

15 Heritage Audio on Hispaanias asutatud äriühing, mis müüb audioseadmeid. P. Rodríguez Arribas, kelle elukoht on Hispaanias, on Heritage Audio juhatuse ainus liige.

16 AMS Neve, BW Trustees ja M. Crabtree esitasid 15. oktoobril 2015 Heritage Audio ja P. Rodríguez Arribase vastu Intellectual Property and Enterprise Courtile (intellektuaalomandi ja ettevõtluse kohus, Ühendkuningriik) hagi BW Trusteesile ja M. Crabtreele kuuluvast kaubamärgist, mille kasutamise ainulitsents on AMS Nevel, tulenevate õiguste rikkumise peale.

17 Nende hagi käsitleb muu hulgas samuti BW Trusteesile ja M. Crabtreele kuuluvast kahest Ühendkuningriigis registreeritud kaubamärgist tulenevate õiguste väidetavat rikkumist.

18 Asjaomane ELi kaubamärk seisneb numbris 1073 ja on registreeritud 15. juuni 1957. aasta märkide registreerimisel kasutatava kaupade ja teenuste rahvusvahelise klassifikatsiooni Nizza kokkuleppe (uuesti läbi vaadatud ja parandatud kujul) klassi 9 kuuluvatele kaupade jaoks. Viidatud kaubad vastavad muu hulgas järgmisele kirjeldusele: „stuudios heli salvestamise, miksimise ja töötlemise seadmed“.

19 Põhikohtuasja kostjatele heidetakse ette, et nad pakkusid Ühendkuningriigi tarbijatele müügiks järeletehtud AMS Neve tooteid, millel oli identne või sarnane tähis asjaomase ELi kaubamärgi ja kõnealuste riigisiseste kaubamärkidega või mis viitasid sellele tähisele, ja reklaamisid neid tooteid.

20 Põhikohtuasja hagejad esitasid oma hagi põhjendamiseks dokumendid, mille hulgas on ka dokumendid, mis kajastavad Heritage Audio veebilehekülje ning Facebooki ja Twitteri konto sisu; Heritage Audio poolt ühele Ühendkuningriigis elavale eraisikule väljastatud arve ning Heritage Audio ja ühe Ühendkuningriigi territooriumil asuva isiku vaheline e-kirjavahetus audioseadmete võimalike tarnete kohta.

21 Põhikohtuasja hagejad esitasid muu hulgas nimetatud veebisaidi kuvatõmmised, millel on näha asjaomase ELi kaubamärgiga identse või sarnase tähisega audioseadmete müügipakkumised. Nad juhtisid tähelepanu sellele, et need pakkumised on koostatud inglise keeles ning et rubriigis „where to buy“ (kust osta) on loetletud eri riikides, sealhulgas Ühendkuningriigis asuvad turustajad. Peale selle ilmnevat Heritage Audio üldisest müügitingimustest selgelt, et ta võtab vastu tellimusi kõikidest liidu liikmesriikidest.

22 Põhikohtuasja kostjad esitasid vastuväite, mille kohaselt ei allu asi kohtule, mille poole pöörduti.

23 Kuigi nad ei välista, et Heritage Audio tooteid võis Ühendkuningriigis osta teiste äriühingute vahendusel, kinnitavad nad, et nad ei ole ise neid Ühendkuningriigis reklaaminud, müügiks pakkunud ega selles liikmesriigis müünud. Samuti väidavad nad, et nad ei ole kunagi volitanud Ühendkuningriigi jaoks ühtegi turustajat. Lõpuks väidavad nad, et Heritage Audio veebilehel ja meediaplatvormidel esitatud sisu, millele põhikohtuasja hagejad viitavad, oli kaubamärgist tulenevate õiguste rikkumise hagis nimetatud perioodil juba vananenud ja seetõttu ei tohiks seda arvesse võtta.

24 Intellectual Property and Enterprise Court (intellektuaalomandi ja ettevõtluse kohus) tuvastas 18. oktoobri 2016. aasta otsuses, et tal ei ole pädevust läbi vaadata kõnealust kaubamärgist tulenevate õiguste rikkumise hagi osas, milles see põhineb vaidlusalusel ELi kaubamärgil.

25 Ta märgib, et põhikohtuasja hagejad on esitanud tõendid selle kohta, et Heritage Audio veebisaidil oli muu hulgas silmas peetud Ühendkuningriiki. Lisaks sellele leiab nimetatud kohus, et talle lahendamiseks esitatud vaidluse asjaolud võimaldavad tal tuvastada, et P. Rodríguez Arribas vastutab solidaarselt Heritage Audio tegevuse eest ja et Ühendkuningriigi kohtud on pädevad seda vaidlust läbi vaatama osas, milles see on seotud riigisiseste intellektuaalomandi õiguste kaitsega.

26 Intellectual Property and Enterprise Court (intellektuaalomandi ja ettevõtluse kohus) leiab seevastu, et see vaidlus, kuivõrd see on seotud ELi kaubamärgist tulenevate õiguste rikkumisega, kuulub määruse nr 207/2009 artikli 97 lõike 1 alusel selle liikmesriigi kohtute alluvusse, mille territooriumil on kostja alaline elukoht, käesoleval juhul Hispaania. Nimetatud kohus täpsustab, et Hispaania kohtute pädevus tuleneb ka nimetatud artikli 97 lõikest 5, mille kohaselt võib kaubamärgist tulenevate õiguste rikkumise hagi esitada ka selle liikmesriigi kohtule, kus õiguste rikkumine on toimunud.

27 Viimasega seoses leiab Intellectual Property and Enterprise Court (intellektuaalomandi ja ettevõtluse kohus), et kohus, kes on territoriaalselt pädev vaatama läbi hagi, mille on esitanud kaubamärgi omanik kolmanda isiku vastu, kes on kasutanud tema kaubamärgiga identseid või sarnaseid tähiseid reklaamis ja müügipakkumistes veebisaidil või sotsiaalmeedia platvormidel, on kohus, kelle tööpiirkonnas asub paik, kus kolmas isik tegi otsuse avaldada veebilehel või platvormidel reklaami ja pakkuda kaupa müügiks ning võttis meetmed selle otsuse elluviimiseks.

28 Põhikohtuasja hagejad esitasid selle kohtuotsuse peale apellatsioonkaebuse Court of Appealile (England & Wales) (Civil Division) (apellatsioonikohus (Inglismaa ja Wales) (tsiviilosakond), Ühendkuningriik).

29 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et esimese astme kohus, kes viitas oma kohtuotsuses küll Euroopa Kohtu teatud otsustele nagu 19. aprilli 2012. aasta kohtuotsus Wintersteiger (C-523/10, EU:C:2012:220) ja 5. juuni 2014. aasta kohtuotsus Coty Germany (C-360/12, EU:C:2014:1318), tõlgendas vääralt nimetatud kohtuotsuseid ja Euroopa Kohtu praktikat üldiselt.

30 Eelotsusetaotluse esitanud kohus on arvamusel, et selline tõlgendus tooks sisuliselt kaasa järelduse, et „liikmesrii[k], kus rikkumine on toimunud" määruse nr 207/2009 artikli 97 lõike 5 tähenduses on liikmesriik, mille territooriumil kostja haldab oma veebisaiti ja sotsiaalmeedia kontosid. Samas tuleneb kõnealuse sätte sõnastusest, eesmärgist ja kontekstist, et selles nimetatud liikmesriigi territooriumi all peetakse silmas selle liikmesriigi territooriumi, kus elavad need tarbijad või kauplejad, kellele reklaam ja müügipakkumised on suunatud.

31 Eelotsusetaotluse esitanud kohus lisab, et Bundesgerichtshof (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) leidis oma 9. novembri 2017. aasta kohtuotsuses „Parfummarken" (I ZR 164/16), et Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. juuli 2007. aasta määruse (EÜ) nr 864/2007 lepinguväliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta (Rooma II) (ELT 2007, L 199, lk 40) artikli 8 lõikes 2 esitatud väljendi „selle riigi õigus […], kus rikkumine toime pandi" tõlgenduse, mis oli antud 27. septembri 2017. aasta kohtuotsuses Nintendo (C-24/16 ja C-25/16, EU:C:2017:724), saab määruse nr 207/2009 artikli 97 lõike 5 tõlgendamisel üle võtta. Eelotsusetaotluse esitanud kohtul on aga kahtlusi Saksamaa asjaomase kohtu antud hinnangu suhtes.

32 Sellises olukorras otsustas Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (apellatsioonikohus (Inglismaa ja Wales) (tsiviilosakond)) menetluse peatada ja, täpsustades oma otsuses, et küsimus käsitleb määruse nr 207/2009 artikli 97 lõike 5 tõlgendamist, esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas olukorras, kus ettevõtja asutamis- ja tegevuskoht on liikmesriigis A, mille territooriumil on see ettevõtja võtnud meetmed, et liikmesriigi B kutseala kauplejatele ja tarbijatele suunatud veebisaidil reklaamida ja pakkuda müügiks tooteid tähisega, mis on identne ühe ELi kaubamärgiga:

i) on Euroopa Liidu kaubamärkide kohus liikmesriigis B pädev menetlema ELi kaubamärgist tulenevate õiguste rikkumise hagi, mille ese on toodete reklaam ja müügiks pakkumine liikmesriigi B territooriumil?

ii) kui vastus sellele küsimusele on eitav, siis milliseid muid kriteeriume peab see Euroopa Liidu kaubamärkide kohus oma hagi kohta otsuse tegemise pädevuse üle otsustamisel arvesse võtma?

iii) kui küsimusele ii vastatakse, et Euroopa Liidu kaubamärkide kohus peab kindlaks määrama, kas ettevõtja on liikmesriigis B astunud aktiivseid samme, siis milliste kriteeriumide alusel tuleb otsustada, kas ettevõtja on selliseid aktiivseid samme astunud?"

Eelotsuse küsimuse analüüs

33 Oma küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 207/2009 artikli 97 lõiget 5 tuleb tõlgendada nii, et ELi kaubamärgi omanik, kes leiab, et teda on kahjustanud kolmanda isiku poolt ilma tema nõusolekuta tema kaubamärgiga identse tähise kasutamine elektrooniliselt avaldatud reklaamides ja müügipakkumistes kaupade puhul, mis on identsed või sarnased nendega, mille jaoks asjaomane kaubamärk on registreeritud, võib esitada kõnealuse kolmanda isiku vastu kaubamärgist tulenevate õiguste rikkumise hagi selle liikmesriigi Euroopa Liidu kaubamärkide kohtusse, mille territooriumil elavad ja asuvad tarbijad või kauplejad, kellele selline reklaam või müügipakkumised on suunatud, olenemata asjaolust, et kõnealune kolmas isik on selliseks elektrooniliseks avaldamiseks teinud otsused ja võtnud meetmed teises liikmesriigis.

34 Kõigepealt tuleb meelde tuletada, et vaatamata põhimõttele, et määrust nr 44/2001 ja alates 10. jaanuarist 2015 määrust nr 1215/2012 kohaldatakse ELi kaubamärgiga seotud kohtumenetluste suhtes, välistab määruse nr 207/2009 artikli 94 lõige 2 muu hulgas sellisest kaubamärgist tulenevate õiguste rikkumise hagide puhul määruse nr 44/2001 teatud sätete kohaldamise, näiteks kõnealuse määruse artiklites 2 ja 4 ning artikli 5 punktis 3 sisalduvate eeskirjade kohaldamise. Kõnealuse erandi alusel tuleneb määruse nr 207/2009 artikli 95 lõikes 1 osutatud Euroopa Liidu kaubamärkide kohtute pädevus vaadata läbi ELi kaubamärgist tulenevate õiguste rikkumise hagisid määrusega nr 207/2009 otse kehtestatud eeskirjadest, mis on erinormid võrreldes määruses nr 44/2001 sätestatud normidega (5. juuni 2014. aasta kohtuotsus Coty Germany, C-360/12, EU:C:2014:1318, punktid 26 ja 27, ning 18. mai 2017. aasta kohtuotsus Hummel Holding, C-617/15, EU:C:2017:390, punkt 26).

35 Seevastu riigisiseste kaubamärkide suhtes ei ole Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2008. aasta direktiivis 2008/95/EÜ kaubamärke käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (kodifitseeritud versioon) (ELT 2008, L 299, lk 25) kehtestatud erinorme kohtualluvuse kohta. Sama kehtib ka seoses Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2015. aasta direktiiviga (EL) 2015/2436 kaubamärke käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (uuesti sõnastatud) (ELT 2015, L 336, lk 1), millega tunnistati kehtetuks ja asendati alates 15. jaanuarist 2019 direktiiv 2008/95.

36 Seetõttu kuulub selline kaubamärgist tulenevate õiguste rikkumise hagi, nagu põhikohtuasja hagejad esitasid 15. oktoobril 2015, osas, milles see puudutab riigisiseseid kaubamärke, määruses nr 1215/2012 sätestatud kohtualluvust käsitlevate eeskirjade kohaldamisalasse ja osas, milles see käsitleb ELi kaubamärki, määruses nr 207/2009 sätestatud kohtualluvuse eeskirjade kohaldamisalasse.

37 Määruse nr 207/2009 artikli 97 lõike 1 kohaselt esitab hageja juhul, kui kostjal on alaline elukoht liikmesriigis, hagi selle liikmesriigi kohtule.

38 Sama artikli lõikes 5 on siiski sätestatud, et hageja võib hagi esitada „ka“ selle liikmesriigi kohtule, „kus rikkumine on toimunud või kus on rikkumise oht“.

39 Kõnealuse määruse artikli 98 lõikes 1 on täpsustatud, et kui Euroopa Liidu kaubamärkide kohtusse on pöördutud kõnealuse määruse artikli 97 lõike 1 alusel, on ta pädev tegema otsuseid mis tahes liikmesriigi territooriumil toime pandud kaubamärgist tulenevate õiguste rikkumiste või nende rikkumiste ohu kohta, ja selle lõikes 2 on märgitud, et kui sellisesse kohtusse pöördutakse sama määruse artikli 97 lõike 5 alusel, võib ta teha otsuse üksnes selle liikmesriigi territooriumil toime pandud tegude suhtes, kus ta asub.

40 Sellest eristusest tuleneb, et hagi menetleva kohtu territoriaalse pädevuse ulatuse määrab kindlaks see, kas hageja otsustab esitada kaubamärgist tulenevate õiguste rikkumise hagi kostja asukohajärgsesse Euroopa Liidu kaubamärkide kohtusse või kohtusse, mille tööpiirkonnas kaubamärgist tulenevate õiguste rikkumine toime pandi või nende rikkumise oht esineb. Nimelt, kui kaubamärgist tulenevate õiguste rikkumise hagi aluseks on kõnealuse artikli 97 lõige 1, võib see hõlmata kogu liidu territooriumil toimepandud kaubamärgist tulenevate õiguste rikkumisi, samas kui olukorras, kus hagi aluseks on sama artikli lõige 5, on selle ulatus piiratud vaid nende kaubamärgist tulenevate õiguste rikkumistega, mis on toime pandud või mille toimepanemise oht esineb ainult selle liikmesriigi territooriumil, kus pöörduti kohtusse.

41 Hageja võimalust valida üks või teine alus, mis tuleneb sõna „ka“ kasutamisest määruse nr 207/2009 artikli 97 lõikes 5, ei saa mõista nii, et hageja võib samade kaubamärgist tulenevate õiguste rikkumise asjaoludega seoses kumuleerida õiguskaitsevahendeid, mis põhinevad kõnealuse artikli lõigetel 1 ja 5, vaid see tähendab, nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 31 osutas, üksnes viidatud lõikes 5 osutatud kohtualluvuse alternatiivsust võrreldes nimetatud artikli muudes lõigetes sätestatud kohtualluvustega.

42 Sellise alternatiivse kohtualluvuse sätestamisega ja selle kohtualluvusega seotud territoriaalse pädevuse piiritlemisega kõnealuse määruse artikli 98 lõikes 2 on liidu seadusandja võimaldanud ELi kaubamärgi omanikul esitada selliseid suunatud hagisid, millest igaüks käsitleb kaubamärgist tulenevate õiguste rikkumist üheainsa liikmesriigi territooriumil. Euroopa Kohus on juba asunud seisukohale, et kui mitu kaubamärgist tulenevate õiguste rikkumise hagi samade poolte vahel on seotud sama tähise kasutamisega, kuid mitte sama territooriumiga, ei ole neil sama ese ning seetõttu ei kuulu need samal ajal pooleli olevaid paralleelseid kohtuasju (*lis pendens*) reguleerivate eeskirjade kohaldamisalasse (vt selle kohta 19. oktoobri 2017. aasta kohtuotsus, Merck, C-231/16, EU:C:2017:771, punkt 42). Seega ei saa eri liikmesriikide kohtud, kelle poole on sellistel asjaoludel pöördutud, teha „vastandlikke otsuseid" määruse nr 207/2009 põhjenduse 17 tähenduses, kuna hageja on esitanud hagid eri territooriumide kohta.

43 Neid asjaolusid arvesse võttes on vaja vastata eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimusele, milline ulatus on määruse nr 207/2009 artikli 97 lõikes 5 kasutatud väljendil „se[e] liikmesrii[k], kus rikkumine on toimunud".

44 Euroopa Kohus märkis seoses ühe taotlusega tõlgendada määruse nr 40/94 artikli 93 lõiget 5, et sellises sõnastuses esitatud kohtualluvuse kriteerium on seotud väidetava rikkuja aktiivse tegevusega (5. juuni 2014. aasta kohtuotsus Coty Germany, C-360/12, EU:C:2014:1318, punkt 34).

45 Euroopa Kohus järeldas sellest, et juhul kui kaubamärgiõiguse rikkumise objektiks oleva kauba müük ja tarnimine toimus ühe liikmesriigi territooriumil, millele järgnes ostja poolt edasimüümine teises liikmesriigis, mille territooriumil algne müüja ise ei tegutsenud, ei ole selle kriteeriumi alusel võimalik määrata, et esialgse müüja vastu esitatud kaubamärgist tulenevate õiguste rikkumise hagi allub viimati nimetatud liikmesriigis asuvale Euroopa Liidu kaubamärkide kohtule. Sellise kohtualluvuse aluseks oleks esialgse müüja poolt kaubamärgist tulenevate õiguste rikkumise tagajärjed, mitte selle müüja väidetavalt õigusvastane tegevus, ja see oleks vastuolus väljendiga „se[e] liikmesrii[k], kus rikkumine on toimunud" (5. juuni 2014. aasta kohtuotsus Coty Germany, C-360/12, EU:C:2014:1318, punktid 34, 37 ja 38).

46 Kooskõlas nimetatud kohtupraktikaga ja lähtudes käesoleva kohtuotsuse punktides 40–42 nimetatud asjaoludest peab Euroopa Liidu kaubamärkide kohus, kellele on esitatud määruse nr 207/2009 artikli 97 lõike 5 alusel kaubamärgist tulenevate õiguste rikkumise hagi, juhul kui ta peab hindama, kas tema kohtualluvuses on tuvastada, kas kaubamärgist tulenevaid õigusi on rikutud tema liikmesriigi territooriumil, kindlaks tegema, et kostjale etteheidetav tegu on seal toime pandud.

47 Kui kostjale etteheidetav tegevus seisneb sellise kauba elektrooniliselt avaldatud reklaamis ja müügipakkumistes, mis kannab ELi kaubamärgi omaniku nõusolekuta tema kaubamärgiga identset või sarnast tähist, siis – nagu nähtub 12. juuli 2011. aasta kohtuotsuse L'Oréal jt (C-324/09, EU:C:2011:474) punktist 63 – tuleb asuda seisukohale, et nimetatud tegevus, mis kuulub määruse nr 207/2009 artikli 9 lõike 2 punktide b ja d kohaldamisalasse, toimus territooriumil, kus elavad ja asuvad tarbijad või kauplejad, kellele need reklaamid ja müügipakkumised on suunatud, olenemata asjaolust, et kostja asukoht, tema kasutatav võrguserver või ka reklaamitav ja müügiks pakutav kaup asub teisel territooriumil.

48 Nagu nähtub nimetatud kohtuotsuse samast punktist, tuleb nimelt vältida seda, et kolmas isik, kes suunab reklaami ja müügipakkumisi liidu tarbijatele, kasutades ELi kaubamärgiga identset või sarnast tähist identsel või sarnasel kaubal sellega, mille jaoks asjaomane kaubamärk on registreeritud, võib jääda määruse nr 207/2009 artikli 9 kohaldamisalast välja ja seeläbi kahjustada selle soovitavat toimet, tuginedes asjaolule, et kõnealused reklaamid ja pakkumised on pandud internetis üles väljaspool liitu.

49 Samamoodi tuleb vältida, et kolmas isik, kes on kasutanud ELi kaubamärgi omaniku nõusolekuta tema kaubamärgiga identset või sarnast tähist identsel või sarnasel kaubal sellega, mille jaoks kaubamärk on registreeritud, võib esitada vastuväiteid määruse nr 207/2009 artikli 97 lõike 5 kohaldamise suhtes ning

saaks seeläbi kahjustada sätte soovitavat toimet tuginedes paigale, kus tema reklaamid ja pakkumised on internetti üles pandud, eesmärgiga välistada mis tahes muu kohtu alluvus kui selle paiga ja tema asukoha kohtu alluvus.

50 Kui määruse nr 207/2009 artikli 97 lõikes 5 esitatud väljendit „liikmesriigi […], kus rikkumine on toimunud“ tuleks tõlgendada viitena liikmesriigile, kus nimetatud äritoimingute tegija haldas oma veebisaiti ning pani sellele üles oma reklaamid ja müügipakkumised, siis piisaks, kui liidus asuvad kaubamärgist tulenevate õiguste rikkujad, kes tegutsevad elektrooniliselt ning soovivad takistada nende ELi kaubamärkide, millest tulenevaid õigusi rikutakse, omanikel alternatiivse kohtualluvuse kasutamist, tagavad, et internetti ülespanemise koht on sama kui rikkuja asukoht. Sel moel ei pakuks nimetatud artikli 97 lõige 5, juhul kui reklaam ja pakkumised on suunatud tarbijatele teistes liikmesriikides, mis tahes alternatiivset kohtualluvust sama artikli lõikes 1 sätestatud kohtualluvuse eeskirja kõrval.

51 Väljendi „liikmesriigi […], kus rikkumine on toimunud“ tõlgendamine nii, et see tähendab kohta, kus kostja tegi otsused ja võttis tehnilised meetmed internetti üles panemiseks, oleks seda ebasobivam, et paljudel juhtudel muudaks see hageja jaoks ülemäära keeruliseks, kui mitte võimatuks asjaomase paiga väljaselgitamise. Nimelt, erinevalt olukordadest, kus vaidlus on juba menetluses, iseloomustab olukorda, milles on ELi kaubamärgi omanik enne kohtumenetluse algatamist, võimatus kohustada kostjat seda paika avaldama, sest selles etapis ei ole veel pöördutud ühessegi kohtusse.

52 Selleks et säilitada liidu seadusandja ette nähtud alternatiivse kohtualluvuse soovitav toime, tuleb vastavalt kohtupraktikale, mille kohaselt tuleb sellise liidu õigusnormi sõnastust, mis ei viita sõnaselgelt liikmesriikide õigusele õigusnormi tähenduse ja ulatuse kindlaksmääramiseks, tõlgendada, lähtudes selle normi kontekstist ja selle õigusakti eesmärkidest, millesse norm kuulub (vt eelkõige 3. septembri 2014. aasta kohtuotsus Deckmyn ja Vrijheidsfonds, C-201/13, EU:C:2014:2132, punkt 14, ja 18. mai 2017. aasta kohtuotsus Hummel Holding, C-617/15, EU:C:2017:390, punkt 22), ja tõlgendada väljendit „liikmesriigi […], kus rikkumine on toimunud“ kooskõlas määruse nr 207/2009 muude sätetega, mis käsitlevad kaubamärgist tulenevate õiguste rikkumist.

53 Nende sätete hulgas on eelkõige nimetatud määruse artikkel 9, milles on loetletud need kaubamärgist tulenevate õiguste rikkumised, millele ELi kaubamärgi omanik võib vastuväite esitada.

54 Niisiis tuleb mõiste „rikkumised“ all mõista artiklis 9 osutatud tegevust, mida hageja kostjale ette heidab, nagu käesoleva juhtumi puhul selle artikli lõike 2 punktides b ja d nimetatud tegevus, mis seisneb asjaomase kaubamärgiga identse tähise kasutamises reklaamis ja müügipakkumistes, ning sellist tegevust tuleb käsitada „toimununa“ territooriumil, kus neist on saanud reklaam ja müügipakkumised, nimelt seal, kus nende kaubanduslik sisu tehti tegelikult kättesaadavaks neile tarbijatele ja kauplejatele, kellele see oli suunatud. Vastus küsimusele, kas need reklaamid ja pakkumised tõid seejärel kaasa kostja kauba ostmise, ei ole seevastu oluline.

55 Tingimusel, et eelotsusetaotluse esitanud kohus seda kontrollib, nähtub Euroopa Kohtule esitatud toimikust ja esitatud küsimusest, et põhikohtuasja hagejad vaidlustasid kaubamärgist tulenevate õiguste rikkumise hagis, mille nad esitasid nimetatud kohtule, reklaamid ja müügipakkumised, mida kostjad veebisaidil ja sotsiaalmeedia platvormil üles panid, ainult osas, milles need reklaamid ja pakkumised olid suunatud tarbijatele ja/või kauplejatele Ühendkuningriigis.

56 Niisiis, kui sellistel asjaoludel, millega on tegemist põhikohtuasjas, nähtub põhikohtuasja hagejate viidatud vaidlusaluse veebisaidi ja platvormide sisust, et neis sisalduv reklaam ja müügipakkumised olid suunatud Ühendkuningriigis asuvatele tarbijatele või kauplejatele ning olid neile täielikult kättesaadavad, mille peab kindlaks tegema eelotsusetaotluse esitanud kohus, võttes muu hulgas arvesse asjaomasel veebisaidil ja kõnealustel platvormidel sisalduvaid konkreetseid andmeid kõnealuste toodete tarnimise geograafiliste piirkondade kohta (12. juuli 2011. aasta kohtuotsus L’Oréal jt, C-324/09,

EU:C:2011:474, punktid 64 ja 65), siis on hagejatel õigus esitada määruse nr 207/2009 artikli 97 lõike 5 alusel Ühendkuningriigi kohtusse kaubamärgist tulenevate õiguste rikkumise hagi, et tuvastataks ELi kaubamärgist tulenevate õiguste rikkumine selles liikmesriigis.

57 Esitatud tõlgendust toetab asjaolu, et Euroopa Liidu kaubamärkide kohtutel, mis asuvad nende tarbijate või kauplejate asukohaliikmesriikides, kellele sellised reklaamid ja müügipakkumised on suunatud, on eriti head võimalused hinnata, kas väidetav rikkumine on toimunud. Euroopa Kohus võttis 19. aprilli 2012. aasta kohtuotsuse Wintersteiger (C-523/10, EU:C:2012:220) punktides 28 ja 29 juba arvesse kõnealust läheduse elementi, tõlgendades määruse nr 44/2001 artikli 5 punktis 3 kasutatud väljendit „pai[k], kus kahjustav sündmus on toimunud“ nii, et riigisisese kaubamärgi omanik võib esitada kaubamärgist tulenevate õiguste rikkumise hagi selle liikmesriigi kohtusse, kus riigisisene kaubamärk on registreeritud, kuna nimetatud kohus suudab 23. märtsi 2010. aasta kohtuotsuses Google ja Google France (C-236/08–C-238/08, EU:C:2010:159) ja 12. juuli 2011. aasta kohtuotsuses L'Oréal jt (C-324/09, EU:C:2011:474) määratletud kaubamärgist tulenevate õiguste rikkumiste hindamise kriteeriume arvestades kõige paremini hinnata, kas kaubamärgist tulenevaid õigusi on rikutud. Selle paiga kohtul, kus kahjustav sündmus toimus, on tänu lähedusele vaidlusega ning asjaolule, et tõendite kogumine on hõlpsam, eriti head võimalused kohtuasja lahendamiseks (17. oktoobri 2017. aasta kohtuotsus Bolagsupplysningen ja Ilsjan, C-194/16, EU:C:2017:766, punkt 27 ja seal viidatud kohtupraktika).

58 Määruse nr 207/2009 artikli 97 lõiget 5, mis on ELi kaubamärgist tulenevate õiguste rikkumise hagide puhul erinorm, tuleb loomulikult tõlgendada autonoomselt tõlgendusest, mille andis määruse nr 44/2001 artikli 5 punktile 3 Euroopa Kohus riigisisestest kaubamärkidest tulenevate õiguste rikkumise hagide valdkonnas (5. juuni 2014. aasta kohtuotsus Coty Germany, C-360/12, EU:C:2014:1318, punkt 31). Sellele vaatamata peab neis sätetes esinevate väljendite „liikmesriigi […], kus rikkumine on toimunud“ ja „paik, kus kahjustav sündmus on toimunud“ tõlgendus olema mingil määral kokkulangev, et vähendada vastavalt määruse nr 207/2009 põhjenduses 17 sätestatud eesmärgile nii palju kui võimalik eri liikmesriikides samal ajal pooleli olevaid paralleelseid kohtuasju (*lis pendens)*, mis hõlmavad samu pooli ja sama territooriumi ning millest üks on algatatud ELi kaubamärgi ja teine paralleelsete riigisiseste kaubamärkide alusel (vt selle kohta 19. oktoobri 2017. aasta kohtuotsus, Merck, C-231/16, EU:C:2017:771, punktid 30–32).

59 Nimelt, kui määruse nr 207/2009 artikli 97 lõikes 5 sätestatud kohtualluvuse eeskirja tuleks tõlgendada nii, et see säte ei võimaldanud vastupidi määruse nr 44/2001 artikli 5 punktile 3 ELi kaubamärkide omanikel esitada kaubamärgist tulenevate õiguste rikkumise hagi selle liikmesriigi kohtusse, kus nad soovisid rikkumise tuvastamist, siis oleksid need kaubamärgiomanikud sunnitud esitama ELi kaubamärgist tulenevate õiguste rikkumise hagi ja paralleelsetest riigisisestest kaubamärkidest tulenevate õiguste rikkumise hagi eri liikmesriikide kohtutesse. Samal ajal pooleli olevate paralleelsete kohtuasjade (*lis pendens*) lahendamiseks määruse nr 207/2009 artiklis 109 ette nähtud mehhanismi võidakse sellise erineva lähenemisviisi tõttu määruse nr 207/2009 artikli 97 lõikele 5 (nüüd määruse 2017/1001 artikli 125 lõige 5) ja määruse nr 44/2001 artikli 5 punktile 3 (nüüd määruse nr 1215/2012 artikli 7 punkt 2) sageli rakendada, eirates nii nende määruste eesmärki vähendada samal ajal pooleli olevaid paralleelseid kohtuasju (*lis pendens*).

60 Lõpuks tuleb märkida, et käesolevas kohtuotsuses antud tõlgendust ei lükka ümber 27. septembri 2017. aasta kohtuotsuses Nintendo (C-24/16 ja C-25/16, EU:C:2017:724) esitatud tõlgendus, millele eelotsusetaotluse esitanud kohus viitas kontekstis, mis on kokku võetud käesoleva kohtuotsuse punktis 31.

61 Euroopa Kohus tõlgendas 27. septembri 2017. aasta kohtuotsuse Nintendo (C-24/16 ja C-25/16, EU:C:2017:724) punktides 108 ja 111 määruses nr 864/2007 esitatud väljenit „selle riigi õigus, kus [intellektuaalomandi õiguse] rikkumine toime pandi“ nii, et see viitab selle riigi õigusele, kus etteheidetava tegevuse aluseks olev esimene rikkumine toime pandi või kus on oht, et see toime pannakse, ja ta leidis, et elektroonilises kaubanduses on selleks esimeseks toiminguks see toiming, millega müügipakkumise veebis avaldamise protsess algatatakse.

62 Määruse nr 864/2007 artikli 8 lõikes 2 esitatud väljendil on siiski oluliselt erinev ese ja eesmärk, kui määruse nr 207/2009 artikli 97 lõikes 5 ja määruse nr 44/2001 artikli 5 punktis 3 kasutatud väljendil.

63 Määruse nr 207/2009 artikli 97 lõikega 5 on ette nähtud alternatiivne kohtualluvus ja nagu käesoleva kohtuotsuse punktis 42 on juba märgitud, on selle eesmärk võimaldada ELi kaubamärgi omanikul esitada üks või mitu hagi, millest igaüks on seotud konkreetselt ainult ühe liikmesriigi territooriumil toime pandud kaubamärgist tulenevate õiguste rikkumisega. Seevastu määruse nr 864/2007 artikli 8 lõige 2 ei käsitle kohtualluvuse kindlaksmääramist, vaid on seotud küsimusega, kuidas tuleb ühtse intellektuaalomandi õiguse rikkumisest tuleneva lepinguvälise kohustuse puhul kindlaks määrata, millist õigust kohaldatakse küsimustes, mis ei ole reguleeritud asjakohase liidu õigusaktiga (vt selle kohta 27. septembri 2017. aasta kohtuotsus Nintendo, C-24/16 ja C-25/16, EU:C:2017:724, punkt 91).

64 Selline kohaldatava õiguse kindlaksmääramine võib olla vajalik juhul, kui õiguste rikkumise hagi, mis on esitatud kohtule, mis on pädev läbi vaatama mis tahes liikmesriigi territooriumil toime pandud õiguste rikkumisi, puudutab erinevaid rikkumisi, mis on toime pandud eri liikmesriikides. Sellisel juhul, vältimaks, et menetlev kohus peaks kohaldama erinevate riikide seadusi, on vaja, et ühte neist õiguste rikkumisest, see tähendab esimest rikkumist peetaks vaidluse suhtes kohaldatavat õigust kindlaksmääravaks (27. septembri 2017. aasta kohtuotsus Nintendo, C-24/16 ja C-25/16, EU:C:2017:724, punktid 103 ja 104). Vajadust tagada üheainsa riigi õiguse kohaldamine ei esine selliste kohtualluvuse eeskirjade puhul, nagu on määruses nr 44/2001 ja määruses nr 207/2009, mis näevad ette mitut kohtualluvust.

65 Kõike eeltoodut arvesse võttes tuleb esitatud küsimusele vastata, et määruse nr 207/2009 artikli 97 lõiget 5 tuleb tõlgendada nii, et ELi kaubamärgi omanik, kes leiab, et teda on kahjustanud kolmanda isiku poolt ilma tema nõusolekuta tema kaubamärgiga identse tähise kasutamine elektrooniliselt avaldatud reklaamides ja müügipakkumistes kaupade puhul, mis on identsed või sarnased nendega, mille jaoks asjaomane kaubamärk on registreeritud, võib esitada kõnealuse kolmanda isiku vastu kaubamärgist tulenevate õiguste rikkumise hagi selle liikmesriigi Euroopa Liidu kaubamärkide kohtusse, mille territooriumil elavad ja asuvad tarbijad või kauplejad, kellele selline reklaam või müügipakkumised on suunatud, olenemata asjaolust, et kõnealune kolmas isik on selliseks elektrooniliseks avaldamiseks teinud otsuseid ja võtnud meetmeid teises liikmesriigis.

Kohtukulud

66 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (viies koda) otsustab:

Nõukogu 26. veebruari 2009. aasta määruse (EÜ) nr 207/2009 [Euroopa Liidu] kaubamärgi kohta artikli 97 lõiget 5 tuleb tõlgendada nii, et Euroopa Liidu kaubamärgi omanik, kes leiab, et teda on kahjustanud kolmanda isiku poolt ilma tema nõusolekuta tema kaubamärgiga identse tähise kasutamine elektrooniliselt avaldatud reklaamides ja müügipakkumistes kaupade puhul, mis on identsed või sarnased nendega, mille jaoks asjaomane kaubamärk on registreeritud, võib esitada kõnealuse kolmanda isiku vastu kaubamärgist tulenevate õiguste rikkumise hagi selle liikmesriigi Euroopa Liidu kaubamärkide kohtusse, mille territooriumil elavad ja asuvad tarbijad või kauplejad, kellele selline reklaam või müügipakkumised on suunatud, olenemata asjaolust, et kõnealune kolmas isik on selliseks elektrooniliseks avaldamiseks teinud otsuseid ja võtnud meetmeid teises liikmesriigis.

Allkirjad